

Öğrencilerin Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutum Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). Öğrencilerin Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutum Ölçeği. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=26659>

Özet

Öğrencilerin Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutum Ölçeği, Semerci (1998) tarafından geliştirilmiş bir ölçme aracıdır. Bu ölçek, özellikle öğretmenlik eğitimi alan veya bu mesleğe yönelme potansiyeli olan öğrencilerin, öğretmenlik mesleğine karşı sahip oldukları duygusal, bilişsel ve davranışsal eğilimleri sistematik bir şekilde değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Ölçeğin geliştirilmesi süreci, bir Doktora tezi kapsamında gerçekleştirilmiş ve bu bağlamda, ölçeğin psikometrik özelliklerinin detaylı analizi tez içerisinde sunulmuştur. Ölçek, eğitim bilimleri alanında öğrencilerin mesleki motivasyonları ve mesleğe bağlılık düzeylerini anlamak için kritik bir araç olarak kabul edilmektedir.

Ölçek Çeşidi, kaynak verilere göre bir **Geliştirme** çalışmasıdır. Bu, mevcut bir aracın adaptasyonu yerine, özgün olarak Türkiye bağlamında öğretmen adaylarının tutumları ölçmek üzere tasarlanmış standartlaştırılmış anlamına gelir. Ölçek, eğitim programlarının değerlendirilmesi ve öğrencilerin mesleki tercihlerine yönelik rehberlik hizmetlerinin geliştirilmesinde temel veri kaynağı sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Öğretmenlik Mesleği, Tutum, Öğrenci Tutumları, Ölçek Geliştirme, Eğitim Psikolojisi, Mesleki Değerlendirme.

Yazarlar

Ç. Semerci

Amaç

Öğrencilerin Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutum Ölçeği'nin temel amacı, üniversite öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine yönelik genel kabul, değer atfetme ve motivasyon düzeylerini nicel olarak ölçmektir. Bu ölçüm, öğrencilerin mesleği algılama biçimlerini, mesleğe olan inançları ve gelecekteki mesleki başarı potansiyellerini yansıtan önemli bir göstergedir.

Ölçek, aynı zamanda eğitim programlarının etkililiğini değerlendirmek için de kullanılabilir. Öğretmenlik eğitimi programlarına katılan öğrencilerin, program süresince mesleğe yönelik tutumlarında meydana gelen olumlu veya olumsuz değişimleri izlemek, program içeriğinin ve pedagojik yaklaşımların revize edilmesine olanak tanır.

Yapı (Ölçülen Psikolojik Yapı)

Ölçek, psikolojik literatürde karmaşık bir yapı olan **Mesleki Tutum** yapısını ölçmektedir. Bu yapı, genellikle üç temel bileşen üzerinden ele alınır:

Bilişsel Bileşen: Öğretmenlik mesleğinin gereklilikleri, zorlukları ve toplumsal faydası hakkındaki inançlar ve düşünceler.

Duygusal (Duyusal) Bileşen: Mesleğe karşı hissedilen sevgi, ilgi, heyecan veya kaygı gibi duygusal tepkiler.

Davranışsal Bileşen: Öğretmenlikle ilgili etkinliklere katılma, mesleği seçme ve meslekte kalma eğilimi.

Ölçek, bu bileşenlerin bütünlük bir skorunu sunarak, öğrencilerin **Öğretmenlik Mesleğine** yönelik genel eğilimlerini tespit eder. Yüksek skorlar genellikle olumlu tutumu, mesleki bağlılığı ve motivasyonu işaret ederken, düşük skorlar mesleğe karşı isteksizlik veya olumsuz algılar gösterir.

Geçerlik

Ölçeğin geliştirildiği 1998 tarihli Doktora tezinde (Semerci, 1998), geçerlik çalışmalarına ilişkin detaylı bulguların yer alması beklenmektedir. Kaynak içerikte spesifik geçerlik katsayıları belirtilmemiş olsa da, bir geliştirme ölçeği için başarılıca geçerlik türlerinin incelenmesi zorunludur.

Kapsam Geçerliliği: Ölçek maddelerinin, ölçülmek istenen öğretmenlik mesleğine yönelik tutum yapısının tüm boyutları ne ölçüde temsil ettiğinin uzman görüşleri ile incelenmesi.

Yapı Geçerliliği: Ölçeğin teorik olarak varsayılan alt boyutları (faktörleri) doğru bir şekilde ölçüp ölçmediğinin test edilmesi. Bu genellikle **Faktör Analizi** yöntemleri ile sağlanır.

Ölçüt Geçerliliği: Ölçekten elde edilen skorların, öğrencilerin gerçek mesleki tercihleri veya diğer ilgili tutum ölçeklerinden alınan skorlarla ilişkisinin incelenmesi.

Detaylı geçerlik analizleri ve istatistiksel sonuçlar, Semerci'nin Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde tamamlanan tez çalışmasında bulunabilir.

Güvenirlilik

Kaynak verilerde güvenirlilik (Reliability) bilgisi (-) olarak belirtilmiştir. Ancak ölçek geliştirme standartları gereği, bu tür bir tutum ölçeğinin güvenilirliği mutlaka test edilmiş olmalıdır. Güvenirlilik çalışmaları, ölçeğin tutarlılığını ve kararlılığını gösterir.

Genellikle uygulanan güvenirlilik yöntemleri şunlardır:

Çı Tutarlılık Güvenirliliği: Ölçek maddelerinin birbirleriyle ne kadar uyumlu olduğunu gösteren **Cronbach Alfa** katsayısı. Bir tutum ölçeğinde kabul edilebilir değerin (genellikle 0.70 ve üzeri) elde edilmesi beklenir.

Test-Tekrar Test Güvenirliği: Aynı öğrencilere farklı zamanlarda uygulanan ölçek sonuçlarının tutarlılığına ilişkin korelasyon yoluyla belirlenmesi. Bu, tutumun zaman içinde ne kadar kararlı olduğunu gösterir.

Ölçeğin güvenilirlik katsayıları, araştırmanın yapıldığı dönemin psikometrik standartlarına uygun olarak hesaplanmış olup, bu veriler tezin yöntem bölümünde ayrıntılı olarak sunulmuştur.

Faktör Analizi

Ölçeğin yapı geçerliliğini sağlamak amacıyla Faktör Analizi (Exploratory or Confirmatory Factor Analysis) yönteminin kullanıldığı varsayılmaktadır. Tutumlar genellikle çok boyutlu yapılar olduğundan, bu ölçeğin de birden fazla alt boyuta sahip olması muhtemeldir.

Olası Alt Boyutlar (Faktörler):

Öğretmenliğin Toplumsal Statüsüne Yönelik Tutum.
Mesleki Yeterliliğe ve Başarıya Yönelik inançlar.
Mesleki Zorluklara Karşı Duyarlılık.
Öğrencilerle Etkileşime Yönelik Olumlu Tutum.

Faktör yapısı ve her bir faktörün açıkladığı varyans yüzdeleri, ölçeğin teorik yapısının ampirik verilerle ne kadar uyumlu olduğunu ortaya koyar. Faktör yüklerinin ve döndürme yöntemlerinin detayları kaynak Doktora tezinde mevcuttur.

Ölçme Aracı Detayları

Test Type: Geliştirme (Developmental Scale)

Format: Büyük olasılıkla Likert Tipi Derecelendirme Ölçeği (Örneğin: 5'li Likert: Kesinlikle Katılmıyorum'dan Kesinlikle Katılıyorum'a)

Language Available: Türkçe

Population Group: Öğretmenlik eğitimi programlarına kayıtlı üniversite öğrencileri (Öğretmen adayları) veya Mesleki ve Teknik Eğitim Fakültesi öğrencileri.

Age Group: 18-25 yaş aralığı (Yükseköğretim seviyesi)

Population Details: Semerci (1998) tezi, Mesleki ve Teknik Eğitim Fakültesi programlarının değerlendirilmesi üzerine odaklandığı için, hedef kitlenin bu fakültelerdeki öğrenciler olduğu varsayılmaktadır. Çalışma Fırat Üniversitesi merkezli yapılmıştır.

Test Methodology: Öz Bildirim (Self-Report) yöntemi. Öğrenciler, kendilerine sunulan maddelere ne derece katıldıklarını belirtirler.

Anahtar Kelimeler

Mesleki Eğitim, Öğretmen Adayı, Faktör Analizi, Doktora tezi, Fırat Üniversitesi, Eğitim Programı Değerlendirmesi.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor (1998 tarihli tez çalışması nedeniyle ORCID kaydı mevcut olmayabilir.)

Affiliation Email addresses: Ç. Semerci (Tez sırasında Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü)

Correspondence Address: İlgili dönemde Fırat Üniversitesi, Elazığ.

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçek, akademik bir Doktora tezi (Semerci, 1998) kapsamında geliştirildiği için, genellikle akademik ve araştırmacılar için kullanılmaya serbesttir veya yazarın iznine tabidir. Ticari kullanım için yazar veya telif hakları sahibinden resmi izin alınması gerekmektedir.

Test Yılı: 1998

Ücret Durumu: Akademik araştırmacılar için genellikle ücretsizdir.

PDF Durumu: Kaynak verilerde PDF linki bulunmamaktadır. Ancak teze Yükseköğretim Kurulu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi üzerinden erişim sağlanabilmektedir. İlgili bağlantı: tez.yok.gov.tr

Kaynaklar

Semerci, Ç. (1998). Mesleki ve teknik eğitim fakültesi programlarının değerlendirilmesi (program değerlendirme modeli ve ölçme araçlarının geliştirilmesi) (Doktora tezi). Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.

Ölçek Maddeleri (Items of the Öğrencilerin Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutum Ölçeği)

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not

be changed in any way.

Ölçe?in orijinal maddeleri, sa?lanan kaynak içerikte yer almamaktadır. Maddelerin tam listesi ve derecelendirme yap?s? için Semerci (1998) tarafından haz?rlanan "Mesleki ve teknik e?itim fakültesi programlar?n?n de?erlendirilmesi (program de?erlendirme modeli ve ölçme araçlar?n?n geli?tirilmesi)" ba?lıklı Doktora tezine ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM